

Treba ginuti za svaku notu

vijesti.me/kultura/481725/treba-ginuti-za-svaku-notu

TJ

Tijana Jovović

29.10.2020. 08:11h

Koncertna je sala Muzičkog centra Crne Gore, iako još zvanično neotvorena, dvadeset i šestog oktobra ipak pokazala svoju akustiku i svjetla pozornice, na “Otvorenoj probi orkestra” kako se na društvenim mrežama najavio rad ansambala Crnogorskog orkestra sa maestrom Ivanom Josipom Skenderom.

Ekskluzivno, preko deceniju čekano prvo(probno) izvođenje u novoj zgradi, u vremenu kada se sa maskama i sluša i svira muzika sa prostornim i inim distancama, na repertoaru je sadržalo Dance concertantes Igora Stravinskog, Antiche arie et dance O. Respigija, te Divertimento Bele Bartoka, zahtjevne i izuzetne kompozicije koje su, u različitim kamernim formacijama svirali članovi Crnogorskog simfonijskog orkestra.

Otvorena proba bila je i prilika da se domaći muzičari i publika upoznaju sa hrvatskim dirigentom Ivanom Josipom Skenderom, umjetnikom koji je i uspješan kompozitor te pedagog na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, a kao dirigent sarađivao je sa brojnim hrvatskim i stranim orkestrima i horovima (Simfonijski orkestar austrijske ORF, operski ansambl Staatstheates u Braumšvajgu, Canadian Simfonieta, Hrvatski barokni ansambl, Dubrovački simfonijski ansambl i dr), uz zapažen angažman u Hrvatskom narodnom kazalištu na mjestu umjetničkog direktora Opere; za svoju kompoziciju

“Phantasmagoria” dobio je prije par godina nagradu “Stjepan Šulek”, a djela su mu izvođena u gotovo svim zemljama Evrope, SAD, Kanadi i Meksiku. U njegovoj biografiji stoji i da je do danas “najmlađi student kompozicije u povijesti Akademije”, u klasi prof. Željka Brkanovića.

Rođeni ste u Varaždinu gradu koji na sami pomen asocira na baroknu muziku i fini kamerni štimung. Koliko Vas je u nekom smislu i to odredilo u budućem bavljenju muzikom, i je li tradicija ona qualitas occulta, tajna kvaliteta koja nekada zna biti vrlo dragocjena...? Kako je u tom smislu djelovao i odredio Vas rad sa mentorima, prof. Brkanovićem i maestrom Vjekoslavom Šutejem?

Varaždin kao grad je na mene imao ogroman utjecaj, što se vidi i po tradiciji tamošnje muzičke škole. Najviše me je zapravo odredio rad kroz privatne časove sa Marijanom Zuberom, velikim muzičkim pedagogom koji je odgojio veliki broj umjetnika danas starijih generacija, a čiji sam bio posljednji učenik. Moji akademski mentori prof. Brkanović i prof. Šutej dopuštali su slobode unutar dobro izgrađenog i usvojenog zanata. Kao mog posljednjeg pedagoga i uzora istaknuo bih maestra Uroša Lajovica.

Sa probe u Muzičkom centru foto: Muzički Centar Crne Gore

Kao dirigent razvijate odnos sa ansamblom, i posređujete između partiture, epohe, kompozitora i muzičara koji će to izvesti i predati publici na slušanje i uživanje. Da li vam je partitura ono „sveto pismo“ u čijim redovima je sve rečeno, ili su i tu sopstvena čitanja i ukus dozvoljeni za dobru interpretaciju? Imate li u tom smislu uzora među dirigentima, ili, pak, nekog kompozitora i pravac koji Vas je odredio i znači Vam više od drugih?

Partitura jest “sveto pismo”, no dirigent mora imati uvid u cijelokupnu pozadinu nastanka partiture, odnosno proniknuti u skladateljevu misao i invenciju, što u nekim slučajevima znači i povijesno okruženje. Vlastita muzikalnost je neophodna da bude medij kroz koji se partitura prenosi prema slušatelju, bez osobnosti izvođača ne bi postojala

interpretacija kao takva, i bile bi dovoljne samo jednokratne snimke, muzika bi postala beživotna. Što se tiče kompozitorskih uzora, bila bi grehota izdvojiti samo neke jer previše je imena i previše kompozicija koje bi morao spomenuti... Tako je i sa dirigentskim uzorima, no možda bih ipak mogao izdvojiti Karlosa Kleibera kao dirigenta a Leonarda Bernsteina kao cjelokupnu umjetničku osobnost.

Prvi put ste u Crnoj Gori, i rad sa Crnogorskim simfonijskim orkestrom dodajete dugom nizu ansambala sa kojima ste koncertirali. šta je onaj zajednički imenitelj svih ansambala sa kojima ste radili, a šta, opet, specifikum po kojem jedan ansambl odmah procijenite i, na neki način, znate šta Vam je činiti... kakva su u tom smislu iskustva na sceni Muzičkog centra Crne Gore?

Zajedničko i suština je uvijek, uvijek muzika. Svaki ansambl ima svoj specifikum jer je živi organizam, i rad sa ansamblom je fluidan proces koji uvijek ima isti cilj - pomoći ansamblu da zajednički ostvari cjelokupnu interpretaciju. Crnogorski simfonijski orkestar je mlad ansambl sa svježom mladalačkom energijom, te je raditi sa muzičarima ispunjujući osjećaj. Sve nas je ova pandemija dočekala nespremne i bacila nas u stanje gdje sve zajedničke aktivnosti stagniraju ili u najgorem slučaju - prestaju. Zato su ove probe bile svojevrsno buđenje i prkos stagnaciji uz želju za muziciranjem i stvaranjem.

Tokom rada na Bartokovom Divertimentu rekli ste muzičarima kako „treba ginuti za svaku notu“...šta Vam je, ipak, ostalo nedokučivo u muzici samoj, i je li to upravo ona njena i moć i ljepota, i pored prednosti i surovosti ovog vremena?

Muzika traje samo kad traje njena izvedba. Upravo ta vremenska komponenta i živi izvođači daju joj svrhu i stvaraju jedan mali mikrokozmos koji traje do posljednje note. Zato je svaka nota važna, jer metaforički svaka nota je jedan život. Nažalost živimo u materijalnom svijetu, no u ovakvim teškim vremenima još je važnije stajati iza svake note i ne odustajati.

Nakon “Otvorene probe” u novoj sali...

Kao što sam već prije spomenuo - potencijal je ogroman. Potrebno je samo biti strpljiv, uporan i ne prestati sa radom i samoizgradnjom.